

KRNIŠKA PLANOTA ... OBLAKOV VRH

6

7

8

Na območju Idrijskih Krnic in Masor, kjer je še ravnina postavljena pokonci, so svoj dom našli prijazni, iznajdljivi in delovni ljudje.

Med dolinama Kanomljice in Idrijce se na nadmorski višini okoli 1000 m razprostira **Krniška planota**. Tu so se vse do danes ohranile **rednote kmečkega dela, živa vaška skupnost in medsosedska pomoč**.

Gostoljubni domačini z veseljem odprejo vrata svojih domačij, kjer obiskovalcem nudijo **edinstveno doživetje** »sveta brez hrupa in tekme s časom«, **izkušnjo moči zdravilnih zelišč in odlične mlečne izdelke**.

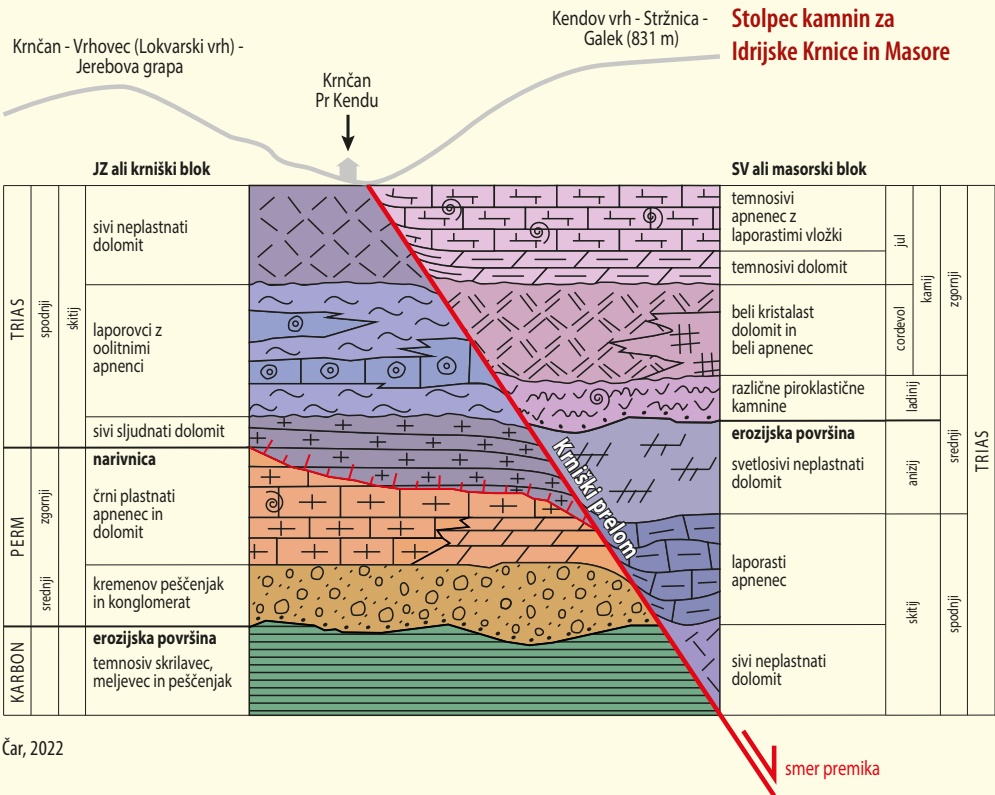
Na strmih bregovih **Masor** še samevajo posamezne kmetije, kjer so s trdim delom skozi stoletja vztrajale številne generacije.

Za Masore bi lahko rekli, da so »tako blizu, a vendar tako daleč od sveta«. Le streljaj čez reko Idrijco vijuga cesta, imenovana Keltika, glavna povezava zgornjega Posočja z osrednjo Slovenijo.

Geologijo krniškega grebena zaznamuje močan **krniški prelom**, ki deli greben na dva dela. Pričenja se v bližini osnovne šole v Srednji Kanomlji, prečka krniški greben pri Kendu in se nadaljuje proti Šebreljam. Ob krniškem prelomu se je severovzhodni blok kamnin spustil za več sto metrov. Take prelome, ob katerih se en blok kamnin premika navzdol, imenujemo normalni prelomi. Na severovzhodnem bloku, tja do Jlenka, najdemo **mlajše srednje in zgornjetriasne dolomite in apnence ter tanek nivo vulkanskega tufa in tufitov**. Na jugozahodni strani krniškega preloma najdemo precej starejše kamnine. Zvrstijo se **paleozojske kamnine karbonske in permske starosti** (330 do 270 milijonov let), sledijo pa **spodnjetriasni dolomiti, laporovci z oolitnimi apnenci, različne**

dolomitne kamnine in vulkanogene kamnine, ki so na območju Pisanc obarvane v zelenkaste, rdečkaste, vijoličaste, rumenkaste in rjavkaste odtenke. Na kanomeljski strani pod Pisanci leži med vulkanogenimi kamninami več **plasti rdečega kremenja – jaspis**.

Kanomeljska dolina, ki krniški greben omejuje na jugozahodni strani, je nastala ob močnem regionalnem idrijskem prelomu. **Idrijski prelom** prečka kaninsko pogorje, poteka po dolini Soče in Idrijce do Dolenje Trebuše, tu se nadaljuje po dolini Hotenje in Kanomljice čez Kanomeljsko Razpotje in Idrijo, prečka celotno Notranjsko in se pri Prezidu nadaljuje na hrvaški strani. Lep pogled na dolino vzdolž idrijskega preloma se na obe strani odpre z Oblakovega vrha.

Cerkev sv. Florijana

V osrčju Krniške planote stoji **cerkvena sv. Florijana**, ki je bila zgrajena leta 2001 po idejni zasnovi arhitekta Cveta Kodra. Krasita jo **mozaika patra Ivana Marka Rupnika**. Na zunanji steni upodobljeni sv. Florijan, zavetnik gasilcev, nagnjen proti dolini varuje domove in ljudi, medtem ko mozaik v prezbiteriju cerkve uprizarja objem sv. Joahima in sv. Ane ter Marijo z Jezusom, kar simbolizira zakonsko in starševsko ljubezen.

Živa tradicija oglarjenja

Z odprtjem idrijskega rudnika živega srebra konec 15. stoletja so se potrebe po lesu znatno povečale. **Oglarstvo** je tako zlasti med obema vojnoma za revnejše prebivalce Idrijskih Krnic, ki so imeli premalo zemlje za preživetje, postalo pomemben vir dohodka. Na strmih terenih, ki so značilni za to območje, lesa niti ni bilo možno spraviti v dolino drugače kot v obliki oglja. Ta skoraj pozabljena znanja Krničani obujajo na vsakoletni **etnološko-turistični prireditvi Oglarski praznik**.

Pristna doživetja na krniških kmetijah

Obiskovalcem Krniške planote odpirajo vrata **urejene in gostoljubne kmetije**, ki so zaradi svojih **odličnih domačih izdelkov** in doživetij poznane daleč naokrog. Na kmetijah **Krnčan** in **Kenda** so ponovno obudili tradicijo predelave domačega mleka. Po predhodnem dogovoru za vse obiskovalce organizirajo degustacije in predstavitve kmetij. Na kmetiji **Na Kalu** obiskovalcem gospodinja postreže z »Dobrotami iz Krnic«, kot so domač kruh, rezanci ter dišeči piškoti. V **Deželi doživetij Log** se lahko gostje okrepčajo z odličnimi zeliščnimi izdelki ali pa se prepustijo sproščujočim doživetjem med cvetočimi vrtovi. Vsem, ki bi na planoti radi prenočili, edinstveno izkušnjo v neokrnjeni naravi in miru ponuja **Hiška Na Griču**.

Burna vojaška zgodovina

Planota ni bila vsekakozile na podnebnem, geografskem in geološkem prepihu, temveč je bilo tam tudi **burno upravno-politično dogajanje**. Med vojnami je bilo na tem strateškem območju, tik za rapalsko mejo, zgrajenih več vojašnic za namestitev pehotnih in topniških enot. Na to kažejo **ostanki vojaških objektov** v okolici Jlenka, na Prehodu, v Pancali ter pri kmetiji Na Griču.

Glavna zapuščina iz tega obdobja je **razvejano cestno omrežje**, ki ga je Italija od leta 1927 do kapitulacije 1943 sistematično širila. Planota je med drugo svetovno vojno nudila zatočišča partizanskim enotam in okrevališča za ranjene borce.

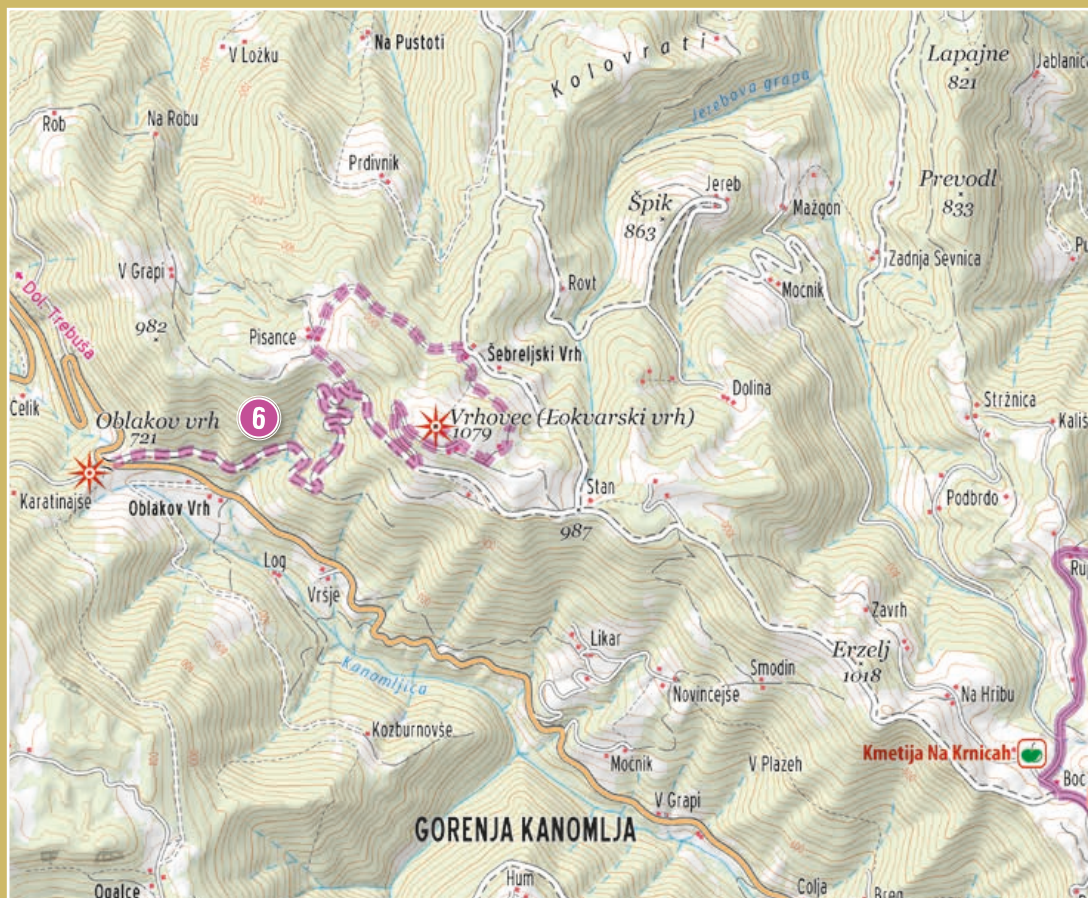

Pestrost rastlinskega in živalskega sveta

Opljanje dinarsko-kraškega in predalpskega sveta s sredozemskim vplivom ter pestrost kamnin omogočata **izjemno bogastvo rastlinstva**. Krniški očak Jelenk, katerega vrh in zgornja pobočja so zaščitena kot naravni spomenik, je **rastišče idrijskega jegliča**. Tu najdemo več vrst zaščitene kukavičevk (*Orchidaceae*) in lilij (*Liliaceae*) ter številne zdravilne rastline, kot so arnika (*Arnica montana*), astramontana oz. srhkodlakavi oman (*Inula hirta*) in materina dušica (*Thymus pulgioides* subsp. *montanus*).

Na planoti domujejo **različne vrste prostoživečih živali**, najštevilnejši sta srnjad in jelenjad, na skalnih strminah opazujemo gamsa, na planoti lahko srečamo divjega prašiča, poljskega zajca in lisico, dokaj redno pa je prisoten tudi medved.

6 Z OBLAKOVEGA VRHA NA VRBOVEC

7 PO KRNIŠKI PLANOTI

8 S KRNIC NA JELENK

	Cerkev		Kmetija odprtih vrat
	Spomenik		Čebelarstvo
	Kulturna zanimivost		Razgledišče
	Prireditveni prostor		Tek na smučeh
	Domači izdelki		Naravna zanimivost
	Prenočišče		Muzejska zbirka
	Lovski dom		Zavarovano območje
	Ribiški dom		

Razgledni vrhovi

Razgibana planota ponuja kar nekaj lepih razglednih vrhov. Najvišji in obenem botanično pester vrh predstavlja **Jelenk** (1.107 m). Tik pod vrhom Jelenka, na razgledišču v pobočju nad Idrijco, se nam odpre lep razgled na Škofjeloško in Polhograjsko hribovje, na zadnje predalpske tisočake Kojco, Porezen, Ratitovec in Blegoš, ter na Alpe od Krna, Tolminsko-Bohinjskih gora, Kamniško-Savinjskih Alp, do Triglava na skrajnem severnem obzorju.

Najlepši razgled se nedvomno odpre z **Lokvarskega vrha** oz. **Vrhovca** (1.079 m), kjer pogled seže vse do Dolomitov, Zahodnih Julijcev in Kaninskega pogorja.

Prostrani razgledi se odprejo tudi z **Markovega griča** (1.061 m), kjer pogled seže vse od Karnijskih, Julijskih in Kamniških Alp do Krima ter na jugu do Snežnika.

Vrh Jelenka.

Serpentine nad Oblakovim vrhom.

6

Z Oblakovega vrha na Vrhovec

Izhodišče: Sedlo Oblakov vrh

Dolžina: 9 km

Čas hoje: 3 h 45 min

Višinska razlika: 364 m

Zahtevnost: nezahtevna pohodna pot

Na Oblakovem vrhu se nahaja prelomna cona znamenitega **idrijskega preloma**, enega najmočnejših in najpomembnejših prelomov v območju Južnih Alp.

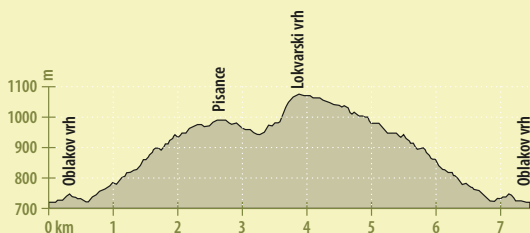
Z vrha Vrhovca oz. Lokvarskega vrha (1.079 m), na katerem stoji panoramska tabla, se nam odpre lep pogled po Šebreljski planoti, Trnovskem gozdu, Idrijskem, Cerkljanskem in Škofjeloškem hribovju ter ob lepi vidljivosti vse do Julijskih Alp.

Jutra na Oblakovem vrhu.

Lokvarski vrh.

7

Po Krniški planoti

Izhodišče: Križišče Krnice–Masore

Dolžina: 9 km

Čas kolesarjenja: 1 h 15 min

Višinska razlika: 204 m

Zahtevnost: nezahtevna kolesarska pot

Pot vodi po planoti, katere prebivalci iz generacije v generacijo **s spoštljivim odnosom do narave ohranjajo kulturno krajino ter negujejo vrednote kmečkega načina življenja**. S tem omogočajo, da planota ostaja živa in poseljena. Domačini se danes poleg obdelovanja zemlje posvečajo predvsem živinoreji in gozdarstvu.

Kmečka opravila nekoč ...

... in danes.

8

S Krnic na Jelenk

Izhodišče: Križišče Idrijske Krnice–Masore

Dolžina: 4 km

Višinska razlika: 202 m

Čas hoje: 1 h 30 min

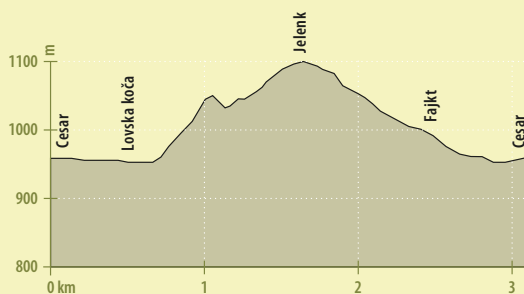
Zahtevnost: nezahtevna pohodna pot

V pristem naravnem okolju Jelenka, kjer se dinarsko-kraški svet prepleta s predalpskim in kjer se na posameznih območjih prek doline Soče in Idrijce pozna tudi vpliv sredozemskega podnebja, domuje bogata flora.

Tu je idealne pogoje za svojo rast našel endemit **idrijski jeglič** (*Primula x venusta*). Tega botaničnega posebnega je želel videti saški kralj Friderik Avgust, zato Jelenku rečemo tudi **kraljeva botanična gora**.

Ob poti boste poleg raznovrstnega cvetja opazovali tudi **utrdbe Alpskega zidu**, ki jih je v obdobju med vojnama na območju Idrijskih Krnic gradila italijanska vojska.

Namigi za izlete

Krniška planota predstavlja odlično izhodišče za raziskovanje okoliških znamenitosti. S kolesi se podajte na slikovito vožnjo po **dolini Kanomlje**, preko katere poteka znameniti **idrijski prelom** in obiščite mogočne **ovčjaške oz. kanomeljske klavže**. Pravi skriti biser je **porečje Govškarice**, ob katerem vodi steza iz doline Kanomlje do Krniške planote. Pot, ki vodi ob slikovitih slapovih in tolmunih, ne bo pustila ravnodušnega prav nobenega ljubitelja neokrnjene narave.

Ob poti na planoto se nahaja **Spodnja Idrija** – gostoljuben kraj ob reki Idrijci, ki je pravi raj za vse ljubitelje muharjenja in za kulinarčne navdušence.

Razgibana podeželska cesta iz Idrijskih Krnic vodi vse do slikovite vasice **Šebrelje**. V njeni bližini se nahaja eno najpomembnejših najdišč stare kamene dobe na svetu – **Arheološki park Divje Babe**. Ob **cerkvi sv. Ivana**, ki je postavljena na mesto z izjemno naravno energijo, se lahko naužijete čudovitega razgleda na okoliško hribovje in strme grape.

Spodnja Idrija.

Potočna postrv (*Salmo trutta*).

Prodaja domačih izdelkov in doživetja

- **Kmetija Na Krnicah**
Idrijske Krnice 4, 5281 Spodnja Idrija
t: 031 512 848
- **Kmetija Pr' Kendu**
Idrijske Krnice 1, 5281 Spodnja Idrija
t: 041 205 903
- **Kmetija Na Kalu**
Idrijske Krnice 35, 5281 Spodnja Idrija
t: 051 371 085 (popoldne)
- **Dežela doživetij Log**
Idrijske Krnice 45, 5281 Spodnja Idrija
t: 031 608 247

Gostinstvo in nastanitve

- **Hiška Na Griču**
Idrijske Krnice 40a, 5281 Spodnja Idrija
t: 031 695 780

Športne aktivnosti

- **Prireditveni prostor Pancala**
- **Lovska družina Jelenk**

Tradicionalne prireditve

- **Oglarska nedelja** (zadnji vikend v avgustu)
- **Srečanje vaških godcev** (sobota pred pustno soboto)
- **Pohod na Jelenk** (binkoštna nedelja)
- **Florjanova nedelja** (nedelja pred 4. majem)
- **Smučarski skoki v Pancali** (v januarju ali februarju)

IDRIJSKE KRNICICE Z MASORAMI IN OBLAKOVIM VRHOM

Površina: 50,30 km²

Najvišja točka: Jelenk (1107 m)

Najnižja točka: Travniki (275 m)

Naselja: Idrijske Krnice, Gorenja Kanomlja, Masore

Reke in potoki: Idrijca, Kanomljica

Glavne kamnine: različni dolomiti in apnenci s fosili (školjk in polžev), laporovci in pisane piroklastične kamnine

Glavna gozdna združba: dinarski jelovo-bukovi gozdovi (*Abieti-Fagetum dinaricum*)

Botanične posebnosti: kranjski jeglič (*Primula carniolica*), idrijski jeglič (*Primula x venusta*)

Razgledni vrhovi: Jelenk (1106 m), Vrhovec ali Lokvarski vrh (1079 m), Markov grič (1061 m)

Nad dolinama rek Kanomljice in Idrijce se dviga **Krniška planota** s povprečnimi nadmorskimi višinami med 900 in 1.100 m. Edino naselje na planoti so **Idrijske Krnice**, ki spada med tipična razložena hribovska naselja. Na planoto se lahko povzpemo iz Spodnje Idrije preko Spodnje Kanomlje, preko Oblakovega vrha in preko Šebrelj.

Oblakov vrh je dostopen preko glavne ceste iz Spodnje Idrije in doline Kanomlje. Dolinska cesta se nato nadaljuje po dolini Hotenje do Dolenje Trebuše, na zahodu pa se odcepi proti Vojskarski planoti.

Izdal: Zavod za turizem Idrija • Idejna zasnova: Nina Erjavec, Katarina Kenda • Zbrali in uredili: Nina Erjavec, Katarina Kenda • Besedilo: Nina Erjavec, Katarina Kenda, Mojca Gorjup Kavčič, Urška Bajec Rupnik, Jože Čar, Metka Rupnik, Lara Lapajne Golob, Anka Rudolf • Pregled besedila: Jaka Čibej • Fotografije: Andrija Majcen, Gregor Kacin, Bojan Tavčar, Anka Rudolf, Strga Photography, Grega Žorž, Jošt Gantar, Marko Šinkovec, Ivan Majc, Katarina Kenda, arhiv Ivana Vončine, arhiv Zavoda za turizem Idrija • Oblikovanje: Ivana Kadivec, Jaka Modic • Izris zemljevidov: Kartografija d.o.o., Rafael Bizjak • Izris kamninskega stolpca: Jaka Modic, prirejeno po Čar (2022) • Tisk: Papirus Print d.o.o. • Naklada: 5000. Idrija, januar 2023.

